

ש אתה מוכן להעיד בפניי

ת כן, בהחלט.

ש תתחיל בבקשה בתיאור הגדוד שלך. ממה הוא היה מורכב, כמה התאמנת אתו ועד כמה אתה מכיר אותו.

ת הגדוד שלי הוקם במסגרת חטיבה 421, שזאת היתה חטיבה חדשה, בערך באמצע 1972. אני לעשית|את אימון ההכנה הראשון של הגדוד באוגוסט '72.

הגדוד מורכב משלוש פלוגות טאנקים צעירות, שבאימון ^{הקמת} חלק מהכלוגות עדיין היו סדירים, חלק סדירים. המ"פ היו מ"פ ו' - רוני קריב, מ"פ ז' - מיקי שחר, מ"פ ה' - שרגא בר-ניסן. פלוגת החרמ"ש פלוגה ותיקה מאד, אנשים שלחמו בקדש עוד עם שרון, גיל ממוצע של 36-38. המ"פ שלהם היה סרן ~~ירושלמי~~ ^{ב' איתן}.

ש זאת אומרת, היו לך שתי פלוגות צעירות ופלוגה אחת ותיקה?

ת לא, היו לי שלוש פלוגות טאנקים צעירות, פלוגה אחת ותיקה, שהיא פלוגת החרמ"ש, כאשר בפלוגת הטאנקים פלוגה ו' היתה הפלוגה היחידה שזה היה אימון ^{הקמת} השני שלה. היא היתה כבר באימון אחד, כאנשי מילואים.

עשינו|את אימון ההכנה. ההישגיות של הגדוד היתה גבוהה מאד. החבר'ה היו מקצועיים, כשגם המפקדים, למעט מקצה אחד או שניים של מפקדים לא מתאימים, אז רוב החיילים והמפקדים היו בסדר גמור. אחרי בערך חצי שנה עשיתי אימון גדוד.

ש זה היה בסוף 1972?

ת בסוף 1972. עשינו אימון גדוד, ושוב, ההישגיות היתה טובה מאד. מלבד האימונים של כל הגדוד היו לנו אימוני מפקדים. היה לנו תרגיל שילדי קשר, שנקרא "ברזל ברזל", שהיה ברמת מג"דים. אחר כך, היה תרגיל חטיבתי-שילדי מרמת מ"מ, והיה תרגיל שילדי-אוגדתי, שהיה לפני המלחמה ממש, בספטמבר או באוגוסט, בגמר ^{ר-10} ~~התב"מ~~. אז היה לנו תרגיל שילדי-אוגדתי,

גם כן מרמת מ"מ. כך שלמעשה הכרתי את כל החיילים ואת כל המפקדים בגדוד כמעט הכרה אישית וידעתי בדיוק מה ניתן לצפות מפלוגות הסאנקס ומה לא ניתן לצפות מפלוגת החרמ"ש.

היית שותף לאיזה שהם תכנונים מיבצעיים בפיקוד דרום? כן, הייתי שותף בעם אחת ל... - שכחתי איך קוראים לזה, אבל כוונתי לתרגיל של הצליחה לצד השני בתיק..

...ץ

תרגיל "חתול מדבר". ירדתי למטה לאישור תוכניות.

את ספר "שובך יונים" היכרת?

את "שובך יונים" היכרתי בתוקף זה שהייתי סמג"ד של גדוד סדיר פעם.

אבל לא כאיש מילואים, לא כמג"ד מילואים?

ידעתי מה זה "שובך יונים" לגבי יחידות סדירות. מה זה "שובך יונים"

לגבי מילואים - לא ידעתי. ידעתי את נושא "חתול מדבר", מה התפקידים

של "חתול מדבר", והייתי באישור התוכניות.

האם הכרת את השטח?

כן, כן. הייתי שנה וחצי סמג"ד 184.

והיכרת את הגיזרה המרכזית?

היכרתי את הגיזרה המרכזית על בוריה.

חאר עכשיו את שלבי הגיוס שלך והכניסה לקרב.

אני הצטרפתי רק בשעה 4 אחר הצהריים ביום שבת, מכיוון שאני הקמתי

גדוד סדיר ^{לק"ר - תל אביב} ~~בניידת-מדה~~ במסגרת החטיבה של גבי והייתי בסיווריס בשטח.

חזרתי למעלה / אז הפלוגות הסדירות שלי כבר ירדו לקו ישר. אני עלייתי

ישר למעלה, ^{לפני} ~~לעבר~~, לארגן את הגדוד. הראשונים של הגדוד הגיעו. אני

הגעתי ב-4.15 לשדה תימן. הראשונים של הגדוד הגיעו לשם. היתה בעיה

של המחסנים. נתחל הוראה לפרוץ את המחסנים.

מ.ץ
ס.ח

איזה בעיה?

ש

לא מצאו את המחסנאי; כך מחסנאי, לא מחסנאי, נתתי הוראה לפרוץ את המחסנים. פרצו את המחסנים. אחר כך אריק שרון נתן לזה גיבוי מלא. למעשה היינו רק קצינים ומעט מאד חיילים. רק בשעה 3 חיילים הגיעו. אז התחלנו, קצינים, לזרוק את הטאנקים.

י.ח

אריק שרון הגיע לשם אישית?

ש

כן, אריק שרון הסתובב בינינו.

ת

והוא הסביר לך מה המצב?

ש

אריק כמעט ולא הסביר, הוא רק אמר 'חבר', יש מלחמה למטה, צריך להתארגן כמה שיותר מהר ולרוץ. לא להחכים, לא שום דבר - לתת נשק וציוד ולרוץ למלחמה. הינה לי כל הזמן ידיעות, ידיעות כאלה קלושות, מחיים. כל שעה-שעתיים עליתי לחיים לשמוע מה חדש. לא ידענו מה קורה בשטח. וזאת למעשה הידיעה וההרגשה שלוותה אנתי לפחות בארבעת הימים הראשונים של המלחמה. אתם קיבלתם את הטאנקים בשדה תימן?

ת

כן.

ת

או שהיו לכם סיבוכים?

ש

לא, לא. אני קיבלתי 22 טאנקים, מהם שני טאנקים או שלושה טאנקים של מפקדת החטיבה. זאת אומרת, 19 טאנקים שלי ו-3 טאנקים של מפקדת החטיבה.

ת

זה היה סך כל הטאנקים שלך?

ש

זה היה סך כל הטאנקים שעמדו שם.

ת

למה?

ש

כי החטיבה שלנו הייתה בהסבה מ-מ. 48 ל-א.י. 3. הטאנקים הראשונים שגמדו את ההסבה החליט מי שהחליט שהטאנקים לא צריכים להיות בשדה, אלא לרדת להחליף

י.ח

טאנקים קשישים במערך הסדיר. פשוט ויתרו על החלפת טאנקים חדשים בימ"חים

ונשארנו עם 22 טאנקים בלבד.

כמה פלוגות הרכבת?

ש

514 ס

הקמתי שתי פלוגות, פלוגה ו' ופלוגה ז'. סמ"פ ח', ~~אילן מנחם~~ ז"ל, קיבל פקודה לבה"ד 20 ול ולמשוך עוד 8 טאנקים. הוא לא משך 8 - הוא קיבל 6 טאנקים בסך הכל.

N.Y ת

והם הצטרפו אליך

ש

כן, כן. אני חשיבות ראשונה, למרות שהגיעו הראשונים דווקא

ת

חרמט"ניקים. אז פניתי אותם הצידה. הם עזרו לתחמש ולזווד אף הטאנקים

והטאנקיסטים נקלטו. הרלבנואותם ברשימות שמיות. סידרנו כל טאנק

והוצאנו אותו החוצה לשביל. היה בלגן וכו'.

לא החזקת את הצוותים הפנויים של הטאנקיסט?

ש

כל צוות שהגיע, כל טאנקיסט שהגיע - הלבשנו אותו על טאנק.

ת

לא לפי צוותים?

ש

לא. השתדלתי עד 1-2 בלילה עוד השתדלנו להיות לפי פלוגות. אחר כך

ת

השלמנו מה שהגיע.

היתה בעיה גדולה של הצטיידות, מבחינת מקלעים, לא היו לנו מיקלעים. היולנו

מעט מאוד מיקלעים.

האם אתה יודע מה הסיבה לכך?

ש

לא היו. לא היו בימ"ח. מצאתי ~~קצת~~ ^{דואר} בימ"ח, אבל ה~~פ~~נות לא היו מתאימות -

N.Y ת

לא היה להן מיתקון לטאנק בשביל להרכיב את ה~~פ~~נה, אז לא יכולנו להרכיב ~~פנ~~נ

מ

מי אחראי על דברים כאלה?

ש

הימ"ח, מפקדת החטיבה. כמובן שההיררכיה הצבאית. אבל אחראית מפקדת הימ"ח.

N.Y ת

האוגדה ~~שצלה~~ ^{רס"מ} ידוע כל דבר שחסר ויש לו מכתב ⁸ - ⁷

אלה ~~פ~~נות לא מתאימות. זה לא שייך למחסור, אלה הן כשוש ~~פ~~נות לא מתאימות.

N.Y ש

אבל הוא העביר את זה, הוא העביר את זה במסמך עם כל הבעיות של החטיבה

ת

תודשיים לפני המלחמה בערך, לידיעת האוגדה. וכשבאתי לשאל אותו מה

קרה בחטיבה, הוא ~~ל~~ היה מודאג לפני המלחמה מן המצב.

N.Y

N.Y

היה חסר לנו הרבה מאד ציוד - , זרקורי מפרד, מיקלעים, בטריות, רימונים, תחמושת קלה בכלל ולא היוותה. התחמושת הגיעה באי סדר והצלחנו בסוף, איכשהו, להתארגן בתחמושת. מה שעייכב אותנו ביציאה בערך בשעת ייס-שעתי יסוחצי היתה התחמושת, שהגיעה מאד לא מסודרת, וכשיצאתי, יצאתי בלי תחמושת קלה.

בכלל?

ש

בכלל בלי תחמושת קלה - רק עם תחמושת כבדה. כאשר הסמג"ד שלי אירגן על אחת המשאיות הראשונות שגנבנו...

ת

מה זה "גנבנו"?

ש

אנחנו לא קיבלנו משאיות - לא משאיות, לא זחל"מים, כלום. מה שמצאנו - לקחנו, התלבשנו על זה. התלבש על משאיות - לא יודע מאיפה. מה שלא

ת

קיבלתי אני קורא לזה גנבנו. נכון שאסור לקרוא לזה גנבנו, לקחנו משאית זיל ישנה, העכסנו עליה את התחמושת הקלה והיא רצה עש אחרינו. בסביבות 4 בבוקר הגעתי עם שתי פלוגות.

22 טאנקים?

ש

22 טאנקים, 3 של מפקדת החטיבה ושתי הפלוגות שלי.

ת

מה עם החרמ"ש?

ש

החרמ"ש עוד לא. הוא היתה לגביו בעיה של התארגנות, כי אנחנו נתנו עדיפות לתיחמוש הטאנקים. כולם עברו על הטאנקים ומעט מאד על ה... אני זוכר שרוב הסכנים לא היו או שלא היו מוכנים.

ת

החרמ"ש על זחל"מים גן כן?

ש

על זחל"מים - כן.

ת

הזחל"מים לא הגיעו?

ש

לא הגיעו זחל"מים. החללנו לצעוק. אף תאגד לא יורד. אז נתנו לנו לתאגד לפני פלוגת החימוש שהתאגד יצא, הסמג"ד נשאר שם לארגן את זה

ת

עם מ"פ המיפקדה. בצהריים של ה-9 בחודש כבר פלוגת החרמ"ש

והתאג"ז והחימוש כולו כבר נעו על הדרך. אני העדפתי לרוץ עם הטאנקים

כמה שיותר קדימה.

N.Y

4/

N.Y

זה היה בבוקר?

ש
ת

בבוקר עזבתי את שדה תימן. טיפול ראשון עשיתי ב-302.

נסעת על שרשאות?

ש

על שרשאות, עד שחצייתי את באר-שבע. ליד 302, אחרי באר-שבע, עצרתי

ת

ועשיתי טיפול בשהיה. אז השיגם אותנו משאית התחמושת. היא התחילה

לחלק כמה שהספיקה ונסעה אחרינו הלצה. אמנו המשכנו לרוץ. הציר היה

ש.ת.

באר-שבע, שיבטה, ניצנה לוי זמן ולרדה לבבל ליבני לכיוון רפידים.

ש.ת.

רצנו כל הדרך. טיפול שני שעשינו היה בשעה 9 בבוקר בג'בל ליבני.

עצרתי טוב. שם נתתי הוראה לעשות תיאום כוונות, כי לא ידעתי מה

ש.ת.

קורה עם תיאום כוונות. המשאית שב הגיעה אלינו והיא *אלקר סמל קלה*

ואני מרגיש שזה מה שהציל אותנו ב-9 בחודש - מעט התחמושת הזאת שלקחנו,

ש.ת.

הרימונים והתחמושת. *מאחד*, התחמושת קלה הצילה טאנקיסטים. כן. בשעה...

לא היו לנו ידיעות כל הזמן. חיים נסע לירי. לא היו לנו ידיעות עד

ש.ת.

ג'בל ליבני. נתתי פקודה *לחזור* "לירי"

חיים נסע לירך?

ש

חיים נסע לירי. בג'בל ליבני נתתי פקודה להתחבר...

ת

במח"ט?

ש

המח"ט, חיים. נסענו לרפידים, הגענו לצומת רפידים.

ת

באיזו שעה הגעתם לצומת רפידים?

ש

אני חושב שבסביבות 12.00 הייתי כבר ברפידים, אולי קצת לפני זה.

ת

אני לא בטוח אם חלק תידלק וחלק לא - אני חושב שאף אחד לא תידלק. המשכנו

לרוץ. קיבלתי פקודה לעבור לצומת ססה, קצת לפני צומת ססה - זה נקרא

צילון. קיבלתי פקודה לנסוע לציר "ספונטני", לתפוש את צומת ספונטני-

כרטיסן. חצייתי דרך השטח, כיוון שאני מכיר טוב את השטח - אז חצייתי

דרך השטח. הגעתי לצומת ספונטני-כרטיסן בערך בשעה 3.30.

הגעתי עם עוד טאנקים?

ש

בצומח צילון-צומח טסה 2 טאנקים שקור. אחת תקן מיד אששצ והגיע אלי
והשני תקן מאוחר יותר. הלשכה לא משאבה הדקה, הוא הצטרף לגדוד 184
ומאז נעלמו עקבותיו.

נ.י.
נ.י.

מה זאת אומרת? האם אבד?

ש

אבד. לא הצלחתי להוציא מידע על כך מחטיבה 14. עכשיו רק שמעתי שהחבר
שהמט"ק של הטאנק הזה קבור בבאר-שבע מה-27 באוקטובר. 10 חודשים הוא
היה בגדר נעלם.

ח

הגעתי לצומח כרטיסן-ספונטני עם שתי פלוגות ונערכתי.

זה היה בשעה 4?

ש

כן, בערך בשעה 4. החיישתי עם חיים. הגיע עדיני עם כלוגה.

ח

הוא הגיע מהצפון ואמר שקיבל פקודה לתפוש את הצומח. דיברנו מי יתפוש
מה. חיים אמר לו. תשמע, אני פה עם כל החטיבה, חבל שאתה תשב פה עם

פלוגה. הוא, כנראה, השיג אישור והסתלק עם הפלוגה הזאת. חיים אמר

ללסטר לספונטני 43 או 36 מחלקת טאנקים בכפיקוד מ"פ ולינחיים שאיערך

נ.י.

להגנה על הצומח. אירגנתי מ"פ ז' מחלקה, ואז חיים אמר לי. התקדם

נ.י.

כולך לכיוון ההוא, תשאיר פה מ"פ עם מחלקת טאנקים, בצומח. השארתי

נ.י.
נ.י.
עבר עדיני...

מ"פ ו' בצומח ונעתי על הציר לפריסה. כשעברתי בצומח, עבר עדיני...

נ.י.

של מפקד פלוגת מכ"ים של ב"ס לשריון, קורס מ"כים מ"מ"ש של בית-הספר

נ.י.

לשריון, אריק שקר. הוא בא מאנטר, אחר.

מאיזה כיוון הוא הגיע?

ש

הוא הגיע מהברגה. אחר לבלן זכמן אלמל. לחחילו דמדומים. נערכנו

נ.י.

ביחס לספונטני 34, אחר כך קיבלנו אישור להתקדם עד 32, ואז ירד הלילה.

ההרגשה הייתה מאד גרועה. שום ידיערת לא היו לנו.

שום אינפורמציה?

ש

שום אינפורמציה על אויב לא קיבלנו.

ח

אנייכול להבין שגם לחיים ארז לא הייתה?

ש

ת לא. אני ביסיתי להוציא ממנו והוא לא ידע. זאת אומרת, כל הזמן הייתי בלי אינפורמציה. כחוצאה מכך, שיניתי, על דעת עצמי, את מיבנה חניון הלילה ונתתי הוראה להתפרק ולעמוד ¹²² ליד הכיוון מערב, פחות או יותר, כשחלק מהטנקים מאבטח את הדרך וחלק מהטנקים על ^{כיוון} לכיוון דרום-מערב פחות או יותר. עמדנו ~~במקום~~ ^{במקום} ~~במקום~~ ^{במקום} יכולנו לזהות טאנק. עמדנו כך כדי לא להיות צפופים, והיינו כולנו ערים. הפקודה הייתה להיות כולם ערים, ובכוננות מלאה. אף אחד לא יורד מהטאנקים; מי שמסחובב יורים בו. זאת הייתה הפקודה. בסביבות 10 בלילה קיבלתי פקודה בקשר להיות מוכן לפרוץ עם שחר לחזיון.

א.ז
א.ז
א.ז

ש ממי קיבלת את הפקודה?

ת מחיים ארז.

ש הוא היה על ירך?

ת לא, הוא היה קודם. כשנכנסתי לספונטני, 34, נכנסתי עצמאי. חיים נשאר בסביבה הזאת.

ש בצומת ספונטני-כרטיסן?

ת ואם אני לא טועה, הוא ירד לצילון, לפגישה עם אריק, אם אינני טועה. בכל מקרה, הוא הקים אתי קשר, ואמר לי להיות מוכן.

ש ב-10 בלילה?

ת בסביבות 10 בלילה. הוא אמר לי להיות מוכן עם שחר לפרוץ לחזיון, והוא אמר שהוא בדרך אלי לתת לי הנחיות מדוייקות. בינתיים הגיעה פלוגה ח' עם 6 טאנקים, והעמדתי אותם ממש מצד צפון, לציר ספונטני, בשדרה, ועמדו מוכנים. חיים הגיע אלי, ירדתי|אחורנית לציר הבנתי ממנו שאני אקבל עוד 4 נגמ"שים, שיש הדבה מאד אויב בין הברגה ובין חזיון, שיש הרבה מאד אויב ושנחנו צריכים לפרוץ כעקרון על ציר חביבה. ¹ גשיטה: פלוגת

ע"מ

טאנקים מצד ^{שדאל} לציר, פלוגה אחת כחיפוי, והנגמ"שים באמצע. אש חופת לצדדים. נכנסים לחזיון. ירדתי אחרנית, נתתי קבוצת פקודות. אספת/את המ"פים אלי, נתתי קבוצת פקודות והכל. האמת, היתה לי הרגשה גרועה מאד.

שתי זה אמור היה להתכצע?

ש

עם שחר של ה-8 בחודש.

ת

באיזו שעה נתת את הפקודה הזאת?

ש

את הפקודה נתתי בערך בשעה 12 בלילה. כאמור, ההרגשה היתה גרועה מאד.

ת

לא ידענו מה הולך. ידענו שהרבה מאד צבא מצרי נמצא בינינו וכיין ^{התגלגל} ~~עמל~~, ואני יודע שאנחנו צריכים להיכנס. ב-2 בלילה קיבלתי את ^{הצב} ~~הצב~~ ^{לכבוד משה קיסרי} ~~לכבוד משה קיסרי~~

ע"מ

~~נדחת הנסיגה לחיילים ארז, נחתן את הפקודה, ועם אור ראשון אתה תופש את~~

ע"מ

הברגה. עם אור ראשון התפוסתי, עליתי להברגה, עמדתי כאשר פלוגה ח' מצפון להברגה, פלוגה ו' ואני על הברגה ופלוגה ז' קצת מדרום להברגה, דרום-מערב להברגה. איתרנו אויב, זיהינו בחוץ נג"משים וטאנקים, מעט טאנקים, בסווח 4000, 4000 פלוס. פתחנו באש והשמדנו טאנק אחד בוודאות ועוד איזה 3 מסרות שקשה היה לדעת אם זה טאנק או תותח או נגמ"ש.

השמדנו אוחס ואז ראינו משאית קטיושות. היה היתה קצת רחוק מאתנו, בערך 6 ק"מ, ולא יכולנו להשיג אותה. אנחנו פתחנו כל הזמן ארטילריה על הגבעה ^{ע"מ}

זאת אומרת שהם הגיעו לאזור הזה כבר (לפניכם)?

ש

נכון, אם אני הייתי כאן, אז הם היו בערך כאן (מראה על המפה). בערוב 31 היה טאנק שהשמדתי אותו. כללית, הריכוז של האויב היה מרוכז על החוליות מצפון ומדרום לערוב. שם ראינו הרבה מאד מצרים. הם פתחו עלינו באש קטיושות. ירדנו, ראינו את הקטיושות בדרך. ירדנו ואחרי שהן התפוצצו עלינו בחזרה.

איפה עמדה יתרת החסיבה באותו זמן?

ש

ח: כן בינתיים בסביבות 6 בבוקר הגיעה גודו של שמעון בן שושן ונערך מדרום להברגה עם חיים ארז ולסביבות 8 הגיע גיורא לב ונערך עוד מדרום לאבנית 30, סליחה

ש: בין הברגה לזנגוריל?

ת: פחות או יותר אני יודע שירה על פטונים. עד שהוא נערך אני יודע שהוא יורה על פטונים. הרבה לא ירינון כי הרבה לא היו מטוחים ארוכים בקשנו רשות לרדת למטה להתחיל ללחוץ את האויב בשטח הפתוח, לא קיבלנו אישור. ואז ~~פניתי לקשר לאל"מ גב' אמיר, ברשת שלי.~~

ש: רגע רגע לפני שאנחנו מגיעים לענין הזה אז אתה רואית כוחות שלנו נעים בסביבתך בסביבות השעה 7-8 בבוקר?

ח: לא. לא ראיתי אף אחד. פעם ראשונה שידעתי על כוחות נוספים זה היה כשגבי הקים אתי קשר ברשת שלי ברשת מלון.

ש: באיזה שעה בערך?

ח: אני מעריך שבין סביבות 8 - 8.30 בערך. הוא הקים אתי קשר ואמר *למה?*

הפלוגה הצפונית שלי ומבקש שאני אפסיק אתהאש שלה. הפסקתי אש וראיתי שהוא יורד מערבה.

ש: איך ראית שזה הוא?

ת: קודם כל הוא הקים אתי קשר ואמר לי איפה הוא נמצא וראיתי את

הנגמשים, כמה נגמשים ומספר צנטוריונים עברו דרכי, זיהיתי את הקמב"צ של שילה ששון נוסע ממש משמאלי עם השוט ויורד למטה.

ש: שילה זה הסמח"ט?

ת: הסמח"ט של 460 *ל.ס*

ש: מאיזה כיוון הם באו?

ת: הם באוממזרח. זאת אומרתמזרח לי הם הגיעו. אם הם באו מצפון אלי אני

לא יודע. אני ראיתי את הסנקים שלהם עוברים בין מזרח למערב דרכי.

- ש: וראיתי את החצ"ק של גבי עובר מצפון?
ח: ניתן לשער שזה החצ"ק של גבי שעבר קצת מצפון להכרזה ק"מ מצפון להכרזה.
ש: על יד איזה מ"פ שלך הוא עבר?
ח: הוא עבר עליד שרגא בר-ניסן, מפ' ~~ה~~.
ש: שרגע בן ניסן מה הוא אמר לך עוד חוץ מזה שהוא עבר?
ח: שום דבר, שום דבר, שאני אשים לב אליו, אני לא זוכר.
ש: הלאה.
ח: טוב, אני הזהרתי את המפ"ים שלי שכוחות עוברים בינינו שלא לירות עליהם. הם ירדו למטה. למטה ראיתי בערך 15-20 צנטוריונים שנעים פחות או יותר צפון דרום.
ש: באיזה איזור?
ח: באיזור של 274, 275, איזור ה... בערך בסביבות היור, פחות או יותר ככוון צפון דרום וראיתי עוד כח צנטוריונים שנע מדרום לצפון.
ש: באיזה חביבה?
ח: כן באיזור חביבה, צפונה אולי 247, משהו כזה.
ש: והם נעו צפונה?
ח: כן, פחות או יותר צפונה, ההרגשה שלי היתה שהם לא יודעים מה שקורה.
ח: זאת אומרת מערבה הם לא תופשים.
ש: אתה היית על שוטים?
ח: שוטים, אני זוכר שוטים יכול להיות שהמפים שלי ראו גם פטונים, אני אמרתי לחיים גם שההתרשמות שלי שהם מסוממים, הם לא יודעים בדיוק מה קורה אתם כדאי שנרד למטה לתח כיוון, קיבלתי פקודה שלילית ובערך בסביבות השעה 10 קיבלתי פקודה לרוץ למיתלה. התחלתי בתנועה לכיוון המיתלה, איך שהתחלתי בתנועה להסתכל על ספונסני לכיוון מזרח, קרא לי גבי עמיר ברשת, קרא לי ואמר לי שאני אבוא להציל אותו.
ש: הוא השתמש במלה להציל?
ח: להציל בוודאות.
ש: ואתה באיזה מקום היית באותו זמן?

- ח: אני עמדתי בצומת ספונטני-חזיזית.
- ש: צומת ספונטני - חזיזית?
- ת: כן, מזרחית להברגה, ממש בצומת.
- ש: מה עשית?
- ת: נתתי פקודה לגדוד להסתובב ולהיות מוכן לחץ מערבה, הקמתי קשר עם המח"ט, אמרתי למח"ט ^{בני} אמר לי, 'המתן' עד שבדק עם מפקד האוגדה.
- ש: מה אמרת למח"ט?
- ת: אמרתי, חשמע, דופקים אח גבי, והוא ביקש שאני אבוא לעזור לו. אז הוא אמר לי המתן, אח"כ אמר שלילי רוח למיתלה. במיתלה יש שואה. אמרתי לגבי אני מצטער לא נותנים לי אישור. אז אמר לי אתם מתוכחים והחברה שלי נקטלים.
- ש: כך אמר גבי?
- ת: ככה במלים האלה+ אמר גבי. מכינן ^{של} החברה שלי, הייתי שייך לבית קפר לשריון, ידעתי מי זה, אני מכיר את גבי, ידעתי שהמצב שלו קשה, שאנחנו צריכים לרוץ. מכיוון שזה היה ברשת ^ה כל המפ"ם שלי שמעו, כל הגדוד שמע אתזה. ובצורה עצמאית התחילו להסתובב.
- ש: איפה היה המח"ט חיים ארז?
- ת: בדיוק כשהוא אמר לי את זה חיים ארז הגיע לידי.
- ש: ונעמד לידך?
- ת: ונעמד ליד הטנק שלי.
- ש: בצומת חזיזית ספונטני?
- ת: בצומת חזיזית ספונטני, אמרתי לגבי שזה כבוד מדי על המצפון שלי כל האשמה הזאת, במלים האלה נתתי את הכובע לחיים, הם הזדהו חיים גבי, גבי אמר חשמע, אני מוכרח שעמי יבוא מיד, יש פקודה מגורודיש שהוא יבוא. אז חיים אמר לך שלילי, מפקד האוגדה שלי אומר לי שלילי וזה לא הכוונה לעמי. עכשיו, באותו זמן הגדוד של שמשי עמד בספונטני ממש ליד חזיזית בשתי שורות.
- ש: אז הנא הגיע?
- ת: עמד, לא הוא עמד כמה זמן, האנשים ישבו על הצריחים ואכלו.
- ש: אז הוא עמד על ירך בעצם?

נ.י.

נ.י.

נ.י.

נ.י.

נ.י.

Handwritten marks at the top right corner.

ת: ~~השאלה~~ שלי שכשאני הסתובבתי לנוע אחורנית וזחה לנסוע כך שלא להחערבב

Handwritten initials 'N.Y.' and other marks.

עם שוטים. השוטים עמדו בשני צידי הציר. הגדוד שלו ~~150~~ ¹⁵⁰ שוטים.

ש אני מביין ככה, שבצצם מי שעמד עלהגבעה בהכרעה זה היית אתה, מאחורי

הגבעה

ת: גדוד של שמשי

ש. מתי הוא הגיע?

ת. הוא הגיע בערך כשהתחיל להכנס גבי. בשלב שבגבי התחיל לעבור דרכי והקים

אתי קשר הוא נעמד מאחורה וחנה.

ש. מ-6 גבי ראה אותך וביקש אותך אבל כאותו זמן שאתה מסתובב אחורנית

כדי לחזור לספונטני אז פחות או יותר במקום שהטנקים שלך מגיעים עומד גם שמשי.

ת: עומד שמשי. ראינו את שמשי, ועשינו לשמשי שלום. היים אמר לגבי תשמע אני

אבדוק עודפעם, בדק שוב אמר לגבי שלילי ואמר ~~לעמי~~ ^{לעמי} רוץ למיתלה מיד.

Handwritten signature 'J.S.'.

ש: הוא לא ניסה להגיד לר שעומד פה גדוד שלכם?

ת: אמר לו ..

ת. אמר לו?

ת: היים אמר לו, הוא עמד לידי. אני לא מוכן להצהיר על זה בשבועה אבל

נדמה לי שחיים אמר לו תקח ~~לך~~ את השוטים שלך, משהו כזה.

Handwritten initials 'N.Y.'.

ש: את החשובה לא שמעת?

ת. לא.

ש. הבנתי.

ת. מכיוון שזה כך נתתי פקודה לחברה להתחיל לנסוע כי הזמן רץ. זאת אומרת

אני שמעתי שחיים אמר לי לא אז אני נתתי פקודה להתחיל לנסוע כי אמרו לי

שואה במיתלה.

ש. מי אמר שואה במיתלה?

ת. חיים. פעם ראשונה שמעתי את זה מחינם.

ש. אתה שמע אתו מקבל?

ת: לא.

ש. הלאה.

ח: האזנתי לרשת גדודית התחלתי לרוץ. בצומת ספונסני כרטיסן פגשתי את מ"פ מפקדה שלי עם מזון, הוא זרק לנו מזון וסגריות חוך כדי נסיעה, אמרו לו שאני לא תדלקתי כל הזמן, שיתדלקו אותי במבדיל 79. האמת שלא האמנתי כבר, כשראייתי איזה בלבגן הולך לא האמנתי שב-79 תהיה מיכלית. להפחעתי היתה מיכלית. חנחה מיכלית של 130,000 ליטר. באו משני הצדדים ותדלקנו שנים שנים במצב האידיאלי חדלקנו. הגיע אריק אישית אמר "עמי מה קורה", אני אמרתי לו שאני מתדלק ואני רץ למטה. הוא אמר לי חשמע אתה מוכרת לרוץ מקר הולכת שואה שם.

ש: איפה למטה?

ח: במיתלה.

ש: הוא אמר לך לרוץ

ח: במיתלה!

ש: כי הולכת שם שואה?

ח: כן. אמרתי לו רק לפני שאתה ממהר, אני אמרתי לו שאני ארוץ מהר, רק לפני שאתה ממהר אני רק רוצה שתדע מהמקרה שהיה לי עם גבי, על המצפון שלי יושבת עכשיו ההוראה שלך לא ללכת לעזור לחברים שלי. זה אני אמרתי!

ש: מה הוא ענה לך?

ח: הוא אמר לי, עמי, את כל מה שעלהמצפון שלך תעביראלי. במיתלה צריך אותך. שואה שם רוץ מידלמיתלה. זה מה שאמר לי. אני נותן לך פקודה ותוריד לעצמך את כל הנטל. טוב. המשכתי לרוץ, המפי"ם כמובן ברשת תוקפניים למה לא עזרנו לגבי, התחלנו לרוץ, הגעתי למיתלה, אני חושב שהיה כבר 12.

ש: באיזה שעה זה היה כשפגשתי את אריק וספרת לנו?

ח: בסביבות 11. ספרתי לו בדיוק מה שהיה עם גבי ורצתי למיתלה.

הייתי גדוד ראשון שהגיע למיתלה.

ש: רק שאלה אחת אתה פגשתי את אריק לפני זה? על הברגה או משהו כזה?

ח: פעם ראשונה שפגשתי אותו.

ש: אריק לא עמד עלהברגה?

ח: יכול להיות אני לא ראיתי אותו. יכול להיות.

ש: אתה לא ראית אותו?

ח: אני לא.

ש: הבנתי.

ח: פעם ראשונה שראיתי את אריק ושוחחתי אתו זה היה במבדיל 79 ששם חידלקתי.

ש: ברור.

ח: רצתי למיתלה הגעתי למיתלה, מכיוון שאמרו לו שזה שואה אז לא היכיתי ואמרתי שכל מה שמתדלק זה ציר פשוט להמשיך לרוץ על הציר אלי, אני רצתי עם 4 סנקים קדימה. לאט לאט הצטרפו אלי באמת סנקים הגעתי לצומת הג'ידי. פגשתי שם חבר שלי. עצרתי לרגע אמרתי לו ^{לך} מה הולך, ידעתי שהוא סמגד של 46, מה קורה המיתלה. הוא אמר לי אני לא יודע, רצתי למיתלה, הגעתי לצומת המיתלה, חפשתי ישר עמדות. שקט. אין אש. שקט לגמרי. היחה שם סוללה של 175 שירתה ככה לאט לאט ושקט מוחלט. חיים הגיע אלי אמרתי לו מה קורה כאן? אמר לי חקים קשר עם אריק תרוץ מיד לג'ידי, זה לא במיתלה זה בג'ידי. סובבתי את הסנקים. זו כבר היחה בעיה. חלק מהסנקים כבר אריק עצר בג'די, פלוגה ח' עצר בג'ידי. פלוגה ז' ופלוגת החרמש היו לאורך או במיתלה הייתי אתם. הסתובבתי אחורנית פלוגת החרמש גם הסתובבה וחזרנו חזרה, קבלתי פקודה להגיע מיד לצומת צילון. לא לג'ידי אלא לצומת צילון.

Handwritten mark

ש: זאת אומרת בהתחלה אמרו לך מהמיתלה לחזור לג'די?

ח: לצומת ג'ידי, ותוך כדי תנועה אמרו לי סע ישר לצילון, טוב אני

כבר האמת הייתי גם עייף וגם ממורמר, הרגשה מאד מאד גרועה, אני חושב שאני

גם אמרתי את זה למפ"ים ברשת שההרגשה שלי מאד גרועה שאף אחד לא יודע מה שקורה

אנחנו והגעתי לצומת ססה עם כל הגדוד ונעצרתי הגעתי לקבוצת פקודות. זה, בדמדומים

Handwritten mark

כשהגעתי לצומת ססה בערך בשעה הזאת משהו כזה, בערך אני לא זוכר פשוט באיזה שעה

היו דמדומים. בצומת ססה קבלתי את הפקודה הבאה ואני יודע שיש ויכוח או אי

הסכמה יותר נכון בין המח"ט שלי חיים וביני לגבי הפקודה שקיבלנו. הפקודה שאני

קיבלתי היחה שאנחנו צריכים לרוץ על ציר טליסמן עד צומת פנטון ^{מלפני 100 מ' ז'ידי} לש' בש' לילה קא' 10

Handwritten mark

והכוונה עם אור ראשון להמצא על המים באיזור דאר דואר.

ש: באיזור מצמד?

ח: כן, באיזור מצמד. זה מה שאני זוכר זה מה שאמרתי למפ"ים שלי ברשת

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
מ
מא
מב
מג
מד
מה
מו
מז
מח
מט
נ
נא
נב
נג
נד
נה
נו
נז
נח
נט
ס
סא
סב
סג
סד
סה
סו
סז
סח
סט
ע
עא
עב
עג
עד
עה
עו
עז
עח
עט
פ
פא
פב
פג
פד
פה
פו
פז
פח
פט
צ
צא
צב
צג
צד
צה
צו
צז
צח
צט
ק
קא
קב
קג
קד
קה
קו
קז
קח
קט
ר
רא
רב
רג
רד
רה
רו
רז
רח
רט
ש
שא
שב
שג
שד
שה
שו
שז
שח
שט
ת
תא
תב
תג
תד
תה
תו
תז
תח
תט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
מ
מא
מב
מג
מד
מה
מו
מז
מח
מט
נ
נא
נב
נג
נד
נה
נו
נז
נח
נט
ס
סא
סב
סג
סד
סה
סו
סז
סח
סט
ע
עא
עב
עג
עד
עה
עו
עז
עח
עט
פ
פא
פב
פג
פד
פה
פו
פז
פח
פט
צ
צא
צב
צג
צד
צה
צו
צז
צח
צט
ק
קא
קב
קג
קד
קה
קו
קז
קח
קט
ר
רא
רב
רג
רד
רה
רו
רז
רח
רט
ש
שא
שב
שג
שד
שה
שו
שז
שח
שט
ת
תא
תב
תג
תד
תה
תו
תז
תח
תט

הקשר. סדר התנועה היה גיורא, שמעון, אני. כיוון שאני הייתי קצת עצבני אז

ש: רגע, קבלח באותה פקודה נתוני ^{א'ל} ^{א'ל}

ת: שום דבר.

ש: הקמץ הסביר משהו? הספיק קבוצת פקודות לחת?

ת: שום דבר, הייתה מפה על הג'יפ שלחיים. חיים עמד, שלושתהמגדים עמדו,

סימן את הציר אמר סדר תנועה, עלינו עלהטנקים, התחלנו לרוץ. מכיוון שאני הייתי גם עצבני וגם עייף אמרתי שאני לא מחכה לגיורא, כי לא ראיתי את הטנקים שלהם, אני רץ, אני גם מכיר את האיזור.

ש: מה שאת אומרת אני לא מחכה לגיורא?

Handwritten notes in the top right corner, including a star-like symbol and some illegible text.

היא היתה באותה קבוצת פקודות?
היא היתה באותה קבוצת פקודות?

ת. כן, אבל אני לא ידעתי איפה הוא עומד בדיוק עם הסנקים שלו.

ש. זאת היחה גריכה להיות תנועה חטיבתית?

ת. היינו צריכים לנוע אחד אחרי השני, חטיבתית.

ש. זאת אומרת שזאת גם היחה משימה חטיבתית?

ת. כן.

ש. לרוץ על סליסמן להכנס עד פאטון ספון, להגיע דרך מסורי למצמד?

ת. פחות או יותר כאשר השב"ש הוא בסביבות מיסורי-ספון מה שאני זוכר

שחיים אמר ^{לדל} לא בסוף שכבר בספון נוכל להכנס פשוט. יכול להיות שהבעיות

כבר התחילו בספון. זה מה שאמר אז חיים. כיון שלא היה לי זמן, אז כל הפקודות

בכל הצעות שאני ידעתי העברתי בדשח הקשר ליחידות שלי.

ש. הבנתי.

ת. וגם אם ^{הצליח} הצליח להגיד משהו על אויב התקפת מטוסים או משהו כזה

העברתי את זה ברשח הגדודית כי למעט קבוצת פקודות חפוזת כזאת שעשיתי שם

בלילה שום קבוצת פקודות מסודרת לאידעתי איפה לשריין. בכל מקרה לא הכיתי

לגיורא ולשמעון כי לא ידעתי איפה הם.

ש. הוא אמר איזו פקודה?

ת. הוא אמר תעלו על הסנקים תתחילו לנוע. עליתי והתחלתי לנוע. צומת

צילון היחה חסומה. הכל היה שם בלגן שלם ^{כי} כיוון שכך חתכתי מהמבדיל ישר

לכיוון ילטה. זאת אומרת עקפתי את הצומת דרך השטח, נתתי פקודה לסמג"ד שלי

להשאר בסביבות ילטה. אמרתי לו אחתכבוא אחרי, תן מרחק, תבוא על ידי התחלתי

לרוץ על הציר הזה.

ש. בכל הריצה הזאת על ציר הרוחב ^{הבית} הבית היה אתך?

ת. לא היה עגרו אוחק בערך באמצע הדרך בסביבות הג'ידי כיוון שאני פגשתי

אותו, מ"פ מפקדה למעלה. את הרמש פגשתי אותו בצומת צילון כשירדתי למיתלה

הוא ממש ירד אחרי.

Handwritten notes on the right side of the page, including the letters 'א.י.' and 'א.י.'.

Handwritten note 'א.י.' on the right side of the page.

Handwritten notes on the right side of the page, including the letters 'א.י.' and 'א.י.'.

ש: בשלב הזה חרמש מצטרף אליך?

ח: כן, רק מה הוא לא החזיק מעמד בקצב שלי אני נסעתי מהר מאד סנקים טובים היו לי. כיון שהציר היה סתום נסעתי בחולות. לי זאת לא היתה בעיה. אמרתי לסמגד שלי בקשר אתה תנוע לידי.

ש: ואתה בנתיים רץ קדימה?

ח: רץ קדימה עלציר סלסימן, נותן כמובן ברשת הפנימיה של הסנקים את הפקודות מה הם צריכים לעשות ואז אני מגיע לאזור ציונה ואני רואה קרב נוראי. ראיתי סנקים בוערים נוסעים וסנקים יורים ואחד עולה על השני.

ש: זה עוד יום דמדומים?

ח: כן. בלמדומים כבר ראיתי סנקים בוערים שלנו.

ש: שוטים?

ח: איזה שני שוטים שנעו פחות או יותר מכיוון מכשיר לכיוון חמוטל בוערים. המון סנקים בערו שם. היה שם אש ובלגן.

ש: ממכשיר לחמוטל?

ח: כן, עכשיו הגעתי לציונה כיון שנדהמתי עצרתי.

ש: זאת אומרת אתה לא ציפית בכלל?

ח: לא ציפיתי. אז שאלתי בקשר אם חיים, הגיד לי מה קורה אתכם? אתה אומר לי להגיע לספן. ופה בציונה יש כבר ^{הוא} מעכבים לא נורמליים, מה לעשות? אז הוא אומר אני לשלוח אליך, בדרך הוא עוד שואל אותי איפה

גיורא, אמרתי לו לא יודע. התברר שגיורא לא מכיר את הכביש והוא נכנס יחד עם שמעון לעכביש. הוא לא ידע שיש עוד ציר כביש שם. הוא נכנס על עכביש ורק בסביבות בערך ביוקון הוא תפש את עצמו וחתך צפונה ואז אני התפרשתי די צפוף זיהיתי שוטים מימיני ומשמאלי במקביל.

ש: מה עם חיים ארז? איזה פקודה הוא נתן לך אז?

ח: שום דבר. הוא אומר תנסה לאתר את האויב. ניסיתי לאתר אויב ניסיתי לראות מה יורה על מי ולמי, היה קשה מאד. התחיל להיות חושך היה קשה מאד לזהות בסוף זיהיתי שממכשיר יורים עלי, בודאות עלי. ואז נתתי פקודה לירות למכשיר פף רק למי שמזהה סנקים של אויב. זה שלא מזהה לא לירות.

זאת היחה הפקודה וכדי לא לפגוע בסנקים שלנו. ראיתי שיש גם שוטים בסביבה
סם, ואני הייתי פרוש למעשה מציונה עד ציר פוטון הייתי פרוש עם הפנים
לכיוון מכשיר, עמדתי ויריחי על מכשיר וראיתי איזה דמות רצה פתאום בין
הסנקים. לא היה לי מקלע, ניסתי לירות עליה מרובה. ראיתי איזה דמות, כמה
דקות אחרי זה מסח לא רגיל של פצצות זרחן 120 בחוך הסנקים שלי ממש, אני
בהתחלה לא תיארתי לעצמה שזה פצצות ארטילריה, זה היה נראה לי שזה צומח
כמו שושנות מתוך הקרקע, בבת אחת לא שמעתי שריקה לא שמעתי שום דבר, פתאום
טרח. צעקתי לסגור... ונסעתי אחורנית בערך איזה 20-30 מטר בשביל לצאת
מזה, כולם נסעו אחורנית ואז נהרג לנו הראשון סמ"פ ת'. אי אפשר היה לירות.
אתה לא ראית שום לבר. השוטים כבר התחילו להסתלק משם.

ש: איזה שוטים?

ח: שוטים שעברו מימיני.

ש: התחילו להסתלק מימינך באיזה כיוון, חמוטל?

ח: כן, כן בערך בנקודה הזאת. בנקודה שמצויים על ציר פוטון בערך 1 ק"מ
דרומה מפוטון סליסמן, עמדו כמה שוטים.

ש: ואתה לא הצלחת ליצור אותם, עלמה הם ירו?

ח: הם לא ירו, הם התלכדו פה.

ש: הבנתי.

ח: ופה... עמדו עוד כמה שוטים. פה ידעתי שממערב לי בסביבות 203 שוב
יש שוטים. זה דווח לי המ"פ הקיצוני שמאלי שלי, ששוב יש שוטים. אז דיווחתי
לחיים. הוא אמר לי 'אני רואה והוא אמר לי בסדר, אני לא זוכר אם הוא אמר
לי ששמעו עולה על חמוטל, אני לא זוכר, ואז הוא אמר לי תעבור לאחורנית.
דילגתי אחורנית.

ש: האמתי רוצה לדעת, לפי התאור של חיים, של המח"ט, הוא עשה כה החקפה
חטיבתית (ת: זה הוויכוח בינינו) שני גדודים בסיוע וגדוד אחד תוקף
ועולה על חמוטל. עכשיו, אני רוצה להכין, אתה בכלל עומד ויורה על מכשיר.

ח: נכון, אני גם לא שמעתי בקבוצת פקודות לכבוש את חמוטל.

ש: לא שמעתי? האם אתה קבלת פקודה לירות על חמוטל?

שאלות
על
השאלון

ת: לא.

ש: האם יריח על חמוטל?

ת: לא, אני הייתי היחיד בשטח, ראשון, אני עידכנתי את חיים מה קורה שמה,

אנל אמרתי לו שאני לאמזה מי יורה על מי על חמוטל היו טנקים שלנו.

ש: שוטים היו?

ת: כשאני יריחתי? כשוטים דפוקים נוסעים אחורנית מהכיוון הוא לכיוון של

חמוטל אז היה ברור לי שחמוטל זה שלנו, שעל חמוטל אסור לירות בכלל.

ש: ואיפה גיורא לב היה באותו זמן?

ת: גיורא לב היה בסביבות משהו 203.

ש: אתה ראיח אותו?

ת: אני לא.

ש: דברת בקשר איתו?

ת: גיורא אמר לי שהוא ערוך מדרומה.

ש: היה ביניכם איזה תאום של סיוע?

ת: שום דבר. איזה סיוע, היה שם ברדק אלהים. מי שאומר החקפה אני לאמסכים

אחר.

ש: לא הייתה פקודה קבוצת להתקפה?

קבוצת סוף

י.ח

ת: אתה יודע מה, אני לאמתבטא נכון. אני לא שמעתי קבוצת פקודת להתקפה, אני

לא שימשתי חיפוי, אני נעתי ראשון במגמה להכנס לציר פקטון ועדכנתי את חיים

שבציר פקטון אי אפשר להכנס כיהמלחמה כבר בציונה.

ש: ואז עמדח ויריח עלמכשיר?

ת: עמדחי, הזדהיתי, פחות או יותר, והתחלתי לירות על החולות שלמכשיר. גיורא

אמר לי שגם הוא ירה על הבזקים במכשיר.

ש: נשאל את גיורא. את בן שושן, אין בן שושן אם ככה הגיע לצומת חמוטל? אתה

לא יודע?

ת: לא יודע. להגיד לך מה אני שמעתי בסיכומים של החטיבה?

ש: כן.

נ/

ת שבן שושן נסע עלה הכביש ואמר לו חיים תעלה עלחמוטל ותתקוף מצפון לדרום. אני בכלל לא ידעתי שהוא עולה על חמוטל. אם אני הייתי יודע יודע שהוא עולה על חמוטל. אם אני הייתי יודע שהוא עלה ביום שני לחודש על חמוטל ונדפק אני ב-9 לא הייתי שהוא עולה ביום שני לחודש על חמוטל ~~דנדפק אני ב-9 לא הייתי עולה על חמוטל כמו שעליתי.~~

ש. מה זאת אומרת? תגיד בקיצור מה היה ב-9?

ת: אני ב-9 לחודש עמדתי בתוך סגול 203 וגירא קיבל פקודה לעלות לכבוש את חמוטל. והוא לא עלה לכבוש את חמוטל הוא המשיך ישר על הכביש

אני אמרתי שמהכיוון שלי הכל בסדר, אני יכול לעלות. הורדתי לשם ארטילריה, הכל היה בסדר. קיבלתי פקודה לתקוף את התפרשתי ותקפתי את זה. כשהגעתי למעלה עד חמוטל דיווחתי בידי ואז בכיוון האחורי התחלתי לחסוף טילים. וזה לקח בערך חצי שעה עד שכל הגדוד הושמד.

ש. הושמד?

ת. כן.

ש. טוב את זה נעזוב. בכלאופן מה קורה בלילה? אתה יורה על מכשיר?

ת. יריתי על מכשיר עד שראיתי שאין ערך לירות. מעט מאוד סנקים גם ירו על מכשיר. השמדנו איזה 3 כלים שירו עלינו משם ואני קיבלתי פקודה לנתק מגע ולנוע לסליסמן 39. נעתי לשם התארגנתי באיזור סליסמן 39.

ש. זה היה התארגנות חטיבתית או גדודית?

ת. הגדוד שלי התארגן שם.

ש. מה קרה לגדודים אחרים באותו שלב, אתה יודע?

ת. אני גם יודע שהם הלכו להתארגן.

ש. אבל אז כשאחה עלית להתארגן, ידעת מה קורה אחס?

ת. לא.

ש. ולא עודכנת, שום דבר?

ת. לא. אני רק ידעתי שהיים אמר לנוע אחרנית. אני לא ידעתי בדיוק איפה גיורא

עומד, אני יודע שלי אמרו 39, עליתי להתארגן ב-39. אני הייתי מותש לגמרי כי מיום

ששי וזה כבר יום שני בלילה, אני לא עצמתי עין. אמרתילסמגד אתה תופש את הסנקים, אני

אשכב לישון לחצי שעה.

ש. זה נוגע לענייננו עכשיו כמה שאלות לגבי הדרך. האם בשלב שאתה נערכת בבוקר

בהברגה ונהלח קרב אש היה לכם ארטילריה? יכולת להפעיל ארטילריה? (ת כן).

בקבוצת פקודות קבלת הנחיות לגבי?

ת. לא.

ש. בפקודה שקבלת?

ת. לא היה לי. הקשא שלי חבר אתי שם נחתי לו טנק, הוא אמר לי יש לי

ארטילריה. כיווננו את הארטילריה שלו על הדרך על החביות של הדרך ביד הדרך, על

אני, אף החביות של הדרך, עולה

N J

המחלקה
ע"מ
המחלקה של הדרד זיהינו חנועה.

ש: והוא

ת: והוא ירה ארטילריה לשם.

ש: בזמן שאתה יוצא עם הגדוד שלך יוצא גם הקש"א שלך?

ת: יצא גם הקש"א שלי.

ש: ואז נפסקה כניסת הסיוע

ת: לא יודע.

ש: איזה ¹¹⁰ מסד קיבלת שם?

ת: לא לא היתה הרבה. אני חושב שהיתה איזו סוללה היהמעט מאד.

ש: בכל אופן הרגשת שאתה מסתלק יחד עם הגדוד שלך

ת: ודאי, אני גם לא הייתי צריך להיות חיפוי לאף אחד שם.

ש: עכשיו כוא בכמה מלים תסקור את ה-9 לתודש.

ת: ה-9 לתודש עם אור ראשון קבלנו פקודה לנוע לכיוון חמוטל כאשר פחות

או יותר אני ושמעון בחיפוי וג'ורא חוקף את חמוטל, מצומת מפוסון חמוטל לאזור
6725.

ש: אתה וג'ורא?

ת: אני ושמעון בחיפוי

ש: איפה

ת: פחות או יותר באיזור 203 ומערבה

ש: מערבה לציונה?

ת: כן, מערבה לציונה, אחרי שהתקדמתי לעמדות סופיות נג' 73, ג'ורא על

ציר סליסמן באיזור סגול 205 שבר דרום מערב וכובש את חמוטל עד 6725 שחי מטרות

היו לזה אחד קודם כל זה שטה שולט עלהמישור של חגלה, והדבר השני ידענו שאנחנו

צריכים ללכת לחלץ את האנשים של פורקן. עכשיו, ג'ורא המשיך.

ש: עכשיו, מה עשתה יתר ה... כל הזמן?

ת: לא יודע

ש: לא יודע?

ת: סליחה, ידעתי ש-600 הלכה לכבוש את מכשיר, 600 לכבוש את מכשיר. אני

עמדתי בנג' * 73 מזרחית לפופטון, שמעתי שגיורא עבר והגיע עד אחרי צומת חזיזית. טליסמן, חיים התעקש שיחזור ויעלה עלחמוטל, אני אמרתי לחיים שאני הולך לכבוש את חמוטל. אני כלהזמן הורדתי ארטילריה על 6725 כי באיזור סגול 103 היה נדמה לי שקורה שם כלום. ~~היה נדמה לי, הוא אמר לי לי שלי לי, אהה תחן שם חיים.~~ גיורע נע בחזרה בשביל לתקוף את חמוטל. איך הוא תקף את חמוטל אני לא יודע, כמו שהוא אומר או כמו שחיים אומר, אני לא יודע, אני לא ראיתי את גיורא.

י.ג.

ש: אהה מתכוון אם הוא תקף מצפון (ת:לא) ממערב למזרח.

ת: הוא תקף ממערב למזרח, דרך הדיונה הזאת, בהמשך לדיונה הזאת.

ש: ממזרח למערב?

ת: לא, אני לא יודע אם הוא תקף את חמוטל ממערב למזרח או מצפון לדרום.

אני רק יודע שאנילא ראיתי אותו והורדתי כלהזמן ארטילריה על 6725 גיורא צעק

הפסקתי את הארטילריה שלי והודעתי

היו לי אג'ט/ט
הוא אמר שיש

שם כמה בעיות [] , אמרתי לחיים שחבל על הזמן על בעיות []

לו בעיות [] והוא לא יכול לדבר עם חיים []

ש: אה, גיורא.

ת: היו לו בעיות [] הבנתי שהיתה לו מלחמה קשה ואמרתי לחיים

חשמע, לי יש שטח קלסי להתקפה. הוא אמר טוב תקפתי בחיכוי של פלוגה בפשטה,

אמרתי לחרמש שלי להשאר בטליסמן 39 כי השטח לא עביר לזחלמים. תקפתי את

חמוטל, כשהגעתי ל-6725 דווחתי בידי צפיתי על השטח, ראיתי שבמכשיר ה-600

לא הגיעה עד הקצה, זאת אומרת לא כבשה את מכשיר לגמרי.

ש: מאיפה היא תקפה את מכשיר?

ת: היא תקפה ממזרח למערב אבל הם לא הגיעו עד לכאן, באיזור הזה, לקצה

המזרחי.

ש: שם לא ראית אותם?

ת: שם זיהיתי את הטנקים, במדרון האחורילמעשה ובדיוק קיבלתי פגיעה בטנק

שלי, של טילף. הצוות נדפק.

ש: מאזיה כיוון אהה יודע?

י.ג.

י.ג.

י.ג.

ת כן קיבלתי את זה מכיוון השטח של צפון מערב מהמילה חמוטל. קיבלתי את
הטיל, הצוות נפצע שאלתי את המ"פ שלי חוצונית מה קבה לטנק. הצוות עוד יכול היה
למפקד קצת. נסעתי אחורנית, פניתי לעמדה, ואז במדרון האחורי התחילו.

ש. במדרון האחורי של מה?

ת: של חמוטל. זאת אומרת במדרון המערבי של חמוטל זיהיתי 3 שורות של חיילים
מצרים. יש כאלה בגודל שראו איך שהם חפרו, ראינו אותם עוד חופרים. נתתי פקודה
לשטוף אותם. הרבה שיקולים לא שקלתי אבל היה לי רושם שגירור היה בצד המערבי של
חמוטל ואני בא ממזרח למערב מעל חמוטל. אז כח אויב גדול עצמאי לא יכול להיות שם,
בפרט אם אני רואה שם רק 3 שורות של חיילים מצריים.

ש. סדר גודל של פלוגה.

ת: נתתי להם פקודה לפלוגה הדרומית, פלוגה ה' לשטוף את היעד מדרום-מזרח
לצפון-מערב. לעבור דרך התעלות, לא היה לנו מקלעים, היו לנו רק עוזים ורימונים,
ראיתי שהוא תוקף אותם, הוא יורד מדרום למערב... אני לא יכולתי לנסוע עם הטנק...
אז נשארתי במקום על ~~המפגש~~ חמוטל ואמרתי לפלוגה ז' לעלות על זה עוד פעם. כי
ראיתי שאחרי שהם עברו את התעלות המצרים חוזרים וממשיכים לירות גם עלי וגם עליו.
שמעתי עוד צעקה שהוא נתקל בסנקים מטוח קרוב מפ' ח' ואז שלחתי את מפ' ז' לשטוף,
לא לרוץ קדימה, אלא לגמור עם התעלות האלה סופית, ואז הוא התחיל להתרוצץ על התעלות,
עבר אותן קצת, חזר אחורנית והמשיך לרוץ עליהן וחלק מהסנקים שלו המשיך מערבה
ונחל שוב באותם סנקים והתפתח שם קרב מרחקים קצרים מאד ~~שם~~ 16 סנקים ~~ז' כל~~
הסנקים שלי שהיו נדפקו.

ש. איך אתה יודע שזה 16 סנקים?

ת: מהדיווחים של כל אחד, מה שדווח ולמחרת קיבלתי אימות מודיעיני שחיים.
התחילו להפגע מיד מפקדים. קיבלתי דיווחים מהקשרים שהם נמצאים פצועים קשה,
התחילו לצאת סנקים אחורנית מתוך העשן הסקתי שיש אש רצינית מאד אני מביין,
תוחמים וקשרים בצריח מסמנים לי על הרוגים בצריח, ~~הצריח~~ להעביר את הנהג שלי
לאחד הסנקים עליתי למעלה יותר גבוה, שאלתי את מימי מה הוא מזהה, ונודע לי
שהוא פצוע. קראתי בקשר אף אחד לא ענה לי הוא פצוע ואף מ"מ לא עונה. קראתי
לפלוגת ו' ו-ח' אף אחד לא עונה. התקשרתי לחיים אמרתי לו תשמע אני מצטער

כל המפקדים שלי נפגעו, אין עם מי לדבר בגדוד מבקש רשות ללכת אחורנית, אז הוא אמר בסדר, תבוא לנוח. נתתיפקודה לנוע אחורנית, הודעתי ברשתות הפלוגות נתתי פקודה שכל מי ששומע שיתחיל לנסוע אחורנית לכיוון השמש. היה 9 בבוקר. אז התחילו לנסוע אחורנית ואני שמעתי את מיקי חלש ברשת, הוא שאל אותי מה העניין, אמרתי לו מיקי תוריד את הגדוד, (כולם היו נפגעים) ... לטליסמן 34 כאשר בקשר אמרתלסמג"ד, תביא מיד את פלוגתהחמ"ש לשם בשביל

לפנות את הנפגעים ודברתי עם הסמח"ט ואמרתי לו תבוא הליקופרטים עם רופאים כדי לטפל. ידעתי שיש לי הרבה מאד נפגעים. מיקי ענה לי בקשר, ראיתי אותו כי הטנק שלו בער, המנוע שלן בער. שאלתי אותך אם הוא מסוגל לפקד, הוא אמר לי שכן, אמרתי לו תוריד את הגדוד למטה. הוא סימן לי, אמר ברשתות פלוגות תזהו טנק בוער תסעו אחריו. הוריד את כולם. כלם גירו נפגעים. אני ^{סאק} ~~שכחתי~~ למעלה, עשייתי סיבוב ~~למטה~~ בשטח, ~~עלייתי בחזרה על שדות.~~

ש: כשאתה עושה את הסיבוב הזה.

ת: המצרים פה בחפירות כבר לא היו. היו פה המון פגיעות, אני עשייתי פין שמיניח כזאת ככה לתוך חמוטל קצת לכיוון מערבה מ-6725 מצאתי פה עוד טנק אחד שלי שהסתובב ^{הוא} ~~במדר~~, שרוף היה רק איש צוות בצריח סימנתי לו לנוע אחרי, ראיתי שאין אף אחד עד כמה שאפשר לראות.

ש: רק רגע. עכשיו חסכיר לי, למעשה האויב בחמוטל הושמד?

ת: למעשה האויב בחמוטל הושמד ובתחקיר שעשיתי לאחרמכן התברר לי שכאן היה מערך עצום של אויב וגם משם התחילו לברוח.

ש: מצרים?

ת: זה לא ידעתי, זה רק בתחקיר.

ש: איפה גיורא לב באותו הזמן?

ת: עכשיו חיים אומר שגיורא לב ובן שושן זה הגדוד שפרוסיים פה ממערב לחמוטל בערך בסביבות חזיזית ודרומה בציר טליסמן ומתחילים לנהל את העסק של חילוץ אנשי פורקן. כשאני נסעתי אחורנית הגעתי לכון ... שמעתי שמתחיל העסק של פורקן.

ש: מישהו תפס במקומן את חמוטל?

ת: את חמוטל פה למעלה? אף אחד לא. הם היו פה ממערב לחמוטל.

ש: מצפונה בעצם.

ח. כן מצפון ל-6725. במקום שאני נדפקתי. אני נדפקתי בעיקר מהאיזור
207, 244.

ש: אני מכין אותך לגמרי. אני אומר כך, בסופו שלדבר חמוטל נשאר בידי האויב.
ת: כן.

ש. למה נשאר? זאת אומרת שאתה פנית את חמוטלאחרי הכבוש שלו מבלי שמישהו
אחר יתפוש את זה ואז זה ^{ע"י}עלה לידי האויב.

ח. אפשר לקרוא לזה כך, אני לא יודע. חמוטל זה קשה מאד, 6725 היה ריק.
ש. אתה השמדת את כלהאויב שם ומצפון ל-6725 עמדו גיורא ובן שושן ואתה
פנית את זה ובסופו של דבר השטת נשאר בידי האויב.

ח: עכשיו, רבע אני לא יודע, כי אני יצאתי להתארגן אני יודע שאיפה שהוא
500 היחה צריכה להחליף אותנו. את זה אני יודע מחיים. אני יצאתי להתארגן, התקדמתי
לכיוון 45 נדמה לי.

ש. כמה טנקים נותרו לך באותו יום?

ח. אני עליתי על הגבעה עם 24 טנקים, 19 נפגעו, 3 נשארו בוערים על הגבעה.
3 למש"א, זאת אומרת לשיקום היו הרוסים לגמרי. וכל היתר נפגעו במיכלים,
בצריחים, עשבו ^{המ"מ} בצילון, עליתי לצילון וב-5 בערב ירדתי שוב לסליסמן 39.
הייתי עם 11 טנקים ועם אור הבוקר של ה-10 בחודש הייתי כבר עם 25 טנקים.

ש: כמה הרוגים היו לך באותו יום ב-9 לחודש?

ח. הרוגים ונעדרים בערך 11.10 ועוד 30 פצועים.

ש: עמי, ממה הטנקים נפגעו שם?

ח. זה אני לא יכול לדעת כי אני לא הקרתי את זה, אני יודע שהטנקים

המצריים ירו לא הרבה, הם ירו, הם היו מחפורות מכוסים ברשתות, הם ירו אבל כל
מי שדיווח על טנק יורה הוא לא דיווח על פגיעה, זאת אומרת הוא לא פגע, הוא ירה

עלי ולא פגע וזה שלידי השמיד אותו.

ש: את הטנקים עצמם במעייבים? ²

ח: הטנקים נפגעו אני מעריך שבערך... לא בדקתי אתזה, היו בעיקר פגיעות
של חללים, לא בדקנו טנקים.

ש: טוב, את פרשת הקרב גמרנו. עכשיו, אני מבין שהימים הראשונים לצה"ל. מה

אתה מעריך הסיבה שצה"ל הגיע למצב הזה?

ח זה קשה לי להעריך, אני יכול רק לשער, על סמך מה שסיפרתי אני חושב
 שברור לגמרי שמה שאני ידעתי זה מה שאני ראיתי, כל מה שקבלתי מלמעלה עד ה-9
 בחודש החברר כמוטעה. פחות או יותר. אם זה יהיה הריצה למיתלה והשהיה במיתלה.
 אם זה היה לרוץ ליר פאטון, היתה לי הרגשה שכל אלה שמנהלים את המלחמה, הם לא
 יודעים מה קורה בשטח. עכשיו, מודיעין לא היה לי בכלל. המודיעין היחיד שהיה לי
 זה מה שאני ראיתי בשטח. המודיעין הקרבי זה מה שהיה לי. יותר שום דבר לא היה.
 נראה לי שאני לא יודע אפילו איזה ~~אזה~~ רמה. אני יודע שלפחות אצלנו בחטיבה המח"ט
 היה תמיד אתנו, תמיד היה עלידינו. זאת אומרת את המחט אם ~~עבדתי~~ ^{עבדתי} על דברים
 שהיא רואה, יכולתי להצביע על דברים בשטח ולעדכן אותו ואתו דבר ככה זה פחות או
 יותר עם מפקד האוגדה. אני חושב שרמות גבוהות יותר לא ידעו בדיוק מה קורה בשטח.
 לא ידעו מה קורה בשטח. אני יודע שעל חמוטל אחת הדוגמאות. אני עליתי.

ל"ח

ל"ח

ש טוב, אני מבין שביום שני בערב למפקד האוגדה לא ברור מה קורה בחמוטל.
 כי אם הוא שולח אותך לרוץ מסביב אז אין לו מושג שיש אויב בחמוטל.
 ת: אני לא יודע מאיפה הוא יכול לדעת, אני חושב שצטם אותו לא עידכנו.
 ש: זה לחוד. אבל העובדה שהוא לא יודע.
 ת: אני מסכים. זאת הטענה שלי אבל יש ויכוח ביני ובין חיים שחיים אומר שהיתה
 קבוצת כקודות מסודרת לכיבוש חמוטל ואני בחיפוי, אני לא זוכר דבר כזה, אף מפקד
 שלי לא זוכר דבר כזה, אני לא זוכר שבסיכום החטיבתי הסופי, זה שהוקלט זה נמצא
 ב... אני לא חושב שזה מופיע כך.

ש: טוב, אתה איש צבא קבע.
 ח: כן.

ש: האם אתה מוצא קשר בין מה שקרה במלחמה הזאת בשלבים ראשוניים לבין
 חופעות כלליות בצבא? לפני כן נאמר?

ל"ח

ח: זה קשה לי לנסח את הדברים האלה, אני אגיד בך מה שאני מרגיש ומה
 שהרגשתי. הייתי בחקופה הזאת כפ"ם, בתקופה שלפני המלחמה. התקופה שהייתי שם
 זה היה עד פ"ם, כי אז האמנתי שמה שאני עושה בפנלים שתרגילים למיניהם ויוצא
 למוצע פעם בשבוע עסהפלוגות, זה הפתרון הטוב ביותר. כשהגעתי לפו"ם התחלתי
 לראות תרגילים כהיקף יותר גדול. אני הרגשתי שאנחנו, המפקדים החרקו פשוט

ל"ח

ל"ח

שהצבא, מהחייילים, מהשטח, התחלנו לדמות לגנרלים של פרוסיה עם כל הדברים שמסביב, וכשהתחיל פשוט יצא איזה שהוא נק' בין הדרגים שנלחמים בשדה ואלה שמדווחים מה שהם רואים ובין אלה שמאחור, שאני לא יודע על סמך מה, אבל לא תמיד מסכימים עם מה שאתה רואה בשטח.

ש. אָפּה לָךְ + חושב שזאת תופעה שכבר הייתה קיימת לפני המלחמה?
ת. אני חושב שהיה קשה מאד לשכנע מפקדים בכירים או להציג להם דברים במטרה שיחשבו על זה. יכול להיות שגם אני אשם שלא נאבקתי על דעות, אבל אם אמרנו משהו, אני לא חושב שהדברים של אחד אמר נבדקו בהתאם למי שאמר את זה אלא פשוט אני זוכר בחתול מדבר הייתה לי הרגשה מאד גרועה, בחתול מדבר, כתכנון שהכינו הייתה לי הרגשה מאד גרועה, כי הרגשה של מפקד האוגדה באותו זמן לא הייתה עם אמון במפקדים.

ש: מה זאת אומרת?

ת. היה לנו מפקד גרוד

ש. מי זה היה מפקד האוגדה אז?

ת. האלוף גרודויש. היה שם איזה ויכוח בין מפקד גרוד הסיור לבין המפקד, ויכוח שהתנהל לא על פסים של טובת העניין. הרגשה שלי בכלל הייתה שהצבא לא היה מוכן למלחמה. לא חושב שהאנשים לא ידעו מה קורה ביחידות, אני לא חושב שאנחנו היינו מספיק מודעים למצב שלנו מבחינת בטחוננו. אני חושב שהייתה גם איזה ירידה גם ברמת המשמעת בצבא, גם ברמת האחזקה, הרבה דברים עברו לסדר היום, אני חושב שגם זה בא לידי ביטוי כפוף ^למפקד חניכים העלו דברים אחרים ממה שהפטרונות בספר ^{ההתקבלו} התקבלו, או אם לא התקבלו התייחסו אליהם לפחות ברצינות, נבדקו, או בכבוד.

ש. עמי, אתה יכול לתת קצת דוגמאות? הדברים קצת כללים.

ת. תראה, אני בכוונה ~~א~~ אמרתי שאני מדבר כללית, קשה לי עכשיו להתרכז ולהגיד לך דברים בדוקים.

ש. מה זאת אומרת ההרגשה שלנו שירדה רמת תחזוקה?

ת. ההרגשה שלנו, היינו קבוצת חברים בפו"ם שההרגשה שלנו היתה מאד גרועה בצבא, מאד גרועה בצבא ומאד מאד התאכזבנו מפו"ם, זאת הפעם הראשונה שאני אומד את זה, אצא אצא כי אני רואה שהיית מדריך שם אבל מאד מאד התאכזבנו מפו"ם, אישית. מכל מה שוקרה בפו"ם (ש: באיזה מובן?) גם מרמת המדריכים, גם מצורת הגישה לניהול.

ש באיזה מובן?

ת. אם זה קביעות, קבלת דעות, דיונים, הערכות | מצב שאולי שונות, לבדוק דוקא את השונה, לתת יותר חופש פעולה. מעט מאד מדריכים היו נותנים לנו חופש פעולה ודרך פעולה שלנו שלא קרובה לפתרון בית ספר. היו מדריכים שהיו גמורים לתיק, דבר כזה אוטומטי הגביל אותך, כי אם אתה סטית ישר השתיקו אוחך כי אתה לא מדבר לענין. היו דברים שזמן, דוקא דברים חשובים שהוגבלו בזמן.

ש- מה זאת אומרת?

ת. זאת אומרת שיש לדוגמא היה תרגיל של עזר. דוקא ירושלים, של הגנת העיר, היו דברים שהיתה לי הרגשה, היה לנו הרגשה, שנמרחו בגלל זמן, פשוט לא עברנו עליהם. ברור שתלק מהאשמה גם בנו בחור חניכים אבל בסך הכל היתה לנו הרגשה מאד גרועה שם. לקבוצה שלנו היו לא הרבה

ש: אתה זוכר משהו (קטע מחוק של כמה מלים בסליל)

ת והוא היה אחד מהם.

ש: יש לך עוד דברים מהותיים שלדעתך השפיעו על החוצאה של המלחמה?

ת היתה לי הרגשה אחת, כתוצאה מזה שהייתי מינוי חירום

(נגמר הסליל - איך המשך לחשובה).

1956-57
מ. מ. מ. מ.
